

Ε1, ΤΜΗΜΑ

Πούλιος Ιωάννης, δάσκαλος

Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους και στα πλαίσια του προγράμματος «ευέλικτης ζώνης» του Υπουργείου Παιδείας, θα πραγματοποιηθεί στο τμήμα μου εκπαιδευτικό πρόγραμμα αγωγής ψυχικής υγείας με θέμα «**ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ**». Αφορμή για το πρόγραμμα είναι η επισήμανση γονέων, εκπαιδευτικών, ψυχολόγων και κοινωνιολόγων ότι σήμερα η τηλεόραση παίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της παιδικής προσωπικότητας, επηρεάζει τη συμπεριφορά του παιδιού, τη σχολική του επίδοση και το συναισθηματικό του κόσμο. Όλοι οι εμπλεκόμενοι διαπιστώνουν πια ότι η τηλεόραση λειτουργεί πολλές φορές ανταγωνιστικά προς το σχολείο και την οικογένεια χρησιμοποιώντας τη δύναμη της εικόνας και προβάλλοντας αρνητικά πρότυπα συμπεριφοράς. Τα πρόσφατα κρούσματα παιδικής εγκληματικότητας σε «προηγμένες» δυτικές κοινωνίες κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για τις συνέπειες από την κακή χρήση της τηλεόρασης. **ΣΚΟΠΟΣ** του προγράμματος είναι να μετατραπούν οι μαθητές από παθητικοί δέκτες σε ενεργητικοί κριτές των τηλεοπτικών προγραμμάτων. Για να επιτευχθούν οι στόχοι μας:

✓ Θα διενεργήσουμε **στατιστική έρευνα** όπου θα καταγραφούν οι τηλεοπτικές συνήθειες των παιδιών (πόσες ώρες βλέπουν τηλεόραση, μέχρι ποια ώρα παρακολουθούν τις καθημερινές και τα Σαββατοκύριακα, ποια προγράμματα παρακολουθούν, ποια είναι τα αγαπημένα τους παιδικά προγράμματα, είναι μόνοι τους ή με τους γονείς τους όταν βλέπουν τηλεόραση, τι δεν τους αρέσει σ' αυτήν κλπ). Τα ερωτηματολόγια θα συμπληρώσουν μαθητές των τριών μεγάλων τάξεων του σχολείου μας αλλά και μέσω διαδικτύου και άλλων σχολείων του νομού. Ακόμη στα ερωτηματολόγια θα υπάρχουν στοιχεία για τη σχολική επίδοση των μαθητών (συμπληρωμένα από τους δασκάλους) και τη σχέση τους με την ανάγνωση εξωσχολικών βιβλίων.

✓ Θα ασχοληθούμε με τις **διαφημίσεις**, το περιεχόμενό τους, τις ανάγκες που δημιουργούν, το πρότυπο συμπεριφοράς που προβάλλουν και τις παγίδες που κρύβουν καθώς και τα μέσα που χρησιμοποιούν για να πετύχουν το στόχο τους.

✓ Θα επισκεφτούμε έναν **τηλεοπτικό σταθμό** των Σερρών ή την ΕΡΤ-3, ώστε να γνωρίσουν τα παιδιά την τηλεόραση εκ των έσω και τον τρόπο που γυρίζεται μια τηλεοπτική εκπομπή.

✓ Θα καταγράψουμε την **αναγνωρισιμότητα** από τους μαθητές των μουσικών θεμάτων διαφημίσεων και εκπομπών. Θα ετοιμάσουμε μια κασέτα με 60 ήχους της τηλεόρασης (εισαγωγές δελτίων ειδήσεων, σήριαλ, παιδικών εκπομπών, μουσική επένδυση διαφημίσεων κλπ) και τα παιδιά θα κληθούν σε ειδικό φύλλο εργασίας να μαντέψουν την εκπομπή ή το προϊόν που διαφημίζεται. Μετά θα συγκρίνουμε τις αποδόσεις τους με την αναγνώριση μουσικών θεμάτων όπως ο εθνικός μας ύμνος, ο ύμνος της ευρωπαϊκής ένωσης, ο ολυμπιακός ύμνος, μουσικά θέματα του Χατζιδάκη, του Θεοδωράκη κλπ. Για να καταγράψουμε τη δύναμη και τη διείσδυση της τηλεόρασης στο διανοητικό και ψυχικό κόσμο του παιδιού, θα ζητήσουμε από τους μαθητές να συμπληρώσουν ένα φύλλο εργασίας με γνωστές φράσεις-σλόγκαν της τηλεόρασης (κυρίως τηλεοπτικών διαφημίσεων), όπου οι φράσεις θα δίνονται μισές και οι μαθητές θα καλούνται να τις συμπληρώσουν. Τέλος στα πλαίσια της ίδιας δραστηριότητας οι μαθητές θα διαγωνιστούν στην αναγνώριση,

μέσω φωτογραφιών, διαφόρων τηλεοπτικών προσώπων και θα συγκρίνουμε τις αποδόσεις τους με την αναγνώριση μεγάλων προσωπικοτήτων του αιώνα μας (πολιτικών, επιστημόνων, αθλητών κλπ).

✓ Θα προσπαθήσουμε να πείσουμε τις οικογένειες των παιδιών **να κλείνουν** κάθε βράδυ –για ορισμένες μέρες- την τηλεόραση για μία περίπου ώρα (και θα καταγράψουμε τις αντιδράσεις και τη συμπεριφορά των μελών των οικογενειών τους)

✓ Θα ενημερώσουμε τα παιδιά για την **ιστορία της τηλεόρασης** και του τηλεκοντρόλ προβάλλοντας σχετικά ντοκιμαντέρ.

✓ Θα καταγράψουμε τα αρνητικά χαρακτηριστικά των ενημερωτικών εκπομπών των ιδιωτικών καναλιών και ιδιαίτερα των **δελτίων ειδήσεων**. Τα παιδιά θα χωριστούν σε ομάδες και κάθε ομάδα θα αναλάβει ένα τηλεοπτικό κανάλι. Θα καταγραφούν τα θέματα του κεντρικού δελτίου ειδήσεων του καναλιού, η διάρκεια τους, τα πρόσωπα που πρωταγωνιστούν, οι διαφορές ανάμεσα στα δελτία κλπ. Ακόμη για να εντοπίσουμε τις ομοιότητες και διαφορές μεταξύ τηλεόρασης και γραπτών μέσων ενημέρωσης, μετά την παρακολούθηση κυριακάτικων δελτίων ειδήσεων, θα ακολουθεί τη Δευτέρα η συγκεντρωση εφημερίδων στην τάξη και η σύγκριση στον τρόπο προβολής των ίδιων θεμάτων, η σύγκριση της θεματολογίας, τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για την ενημέρωση, η έκταση των κειμένων στις δύο περιπτώσεις κλπ. Τα παιδιά θα ενημερωθούν για τα δελτία ειδήσεων σε άλλες χώρες και θα προβάλουμε υλικό για τα δελτία στην Αγγλία και την Τουρκία. Ακόμη θα συζητήσουμε για τα θετικά της τηλεοπτικής ενημέρωσης και τα παιδιά θα καταγράψουν σε σκέφτομαι και γράφω την άποψή τους για τα σημαντικά γεγονότα του έτους, συνειδητοποιώντας ότι τα περισσότερα είναι «τηλεοπτικά» γεγονότα.

✓ Θα καταγράψουμε παιδικά προγράμματα που προβάλλουν έναν **βίαιο τρόπο συμπεριφοράς** και θα προβάλουμε ντοκιμαντέρ για την έξαρση της παιδικής εγκληματικότητας στις ΗΠΑ και τη σχέση της με την τηλεόραση.

✓ Θα ασχοληθούμε ιδιαίτερα με τα παιδικά προγράμματα και θα συγκεντρώσουμε στοιχεία για το χρόνο που τα τηλεοπτικά κανάλια αφιερώνουν στα παιδιά, για την προέλευση αυτών των προγραμμάτων και για τις παιδικές εκπομπές που περιέχουν σκηνές βίας. Ακόμη θα καταγράψουμε τα διαφημιστικά χαρακτηριστικά της παιδικής ζώνης και θα ενημερωθούμε για τις απαγορεύσεις που άλλες χώρες έχουν θεσπίσει για να προστατεύσουν τους ανήλικους τηλεθεατές.

✓ Θα συγκεντρώσουμε τα πιο συνηθισμένα γραμματικά λάθη της τηλεόρασης και θα τα συγκρίνουμε με τα λάθη που συνήθως οι μαθητές κάνουν γράφοντας στο σχολείο.

✓ Θα κατασκευάσουμε επιτραπέζιο παιχνίδι –παραλλαγή από το γνωστό μας «φιδάκι»- όπου τα παιδιά θα διασκεδάζουν μαθαίνοντας για τις συνέπειες από την υπερβολική τηλεθέαση.

✓ Θα μαγνητοσκοπήσουμε το δικό μας τηλεοπτικό προϊόν (δελτίο ειδήσεων, διαφήμιση, δελτίο καιρού, σαπουνόπερα κλπ).

✓ Δημιουργήθηκαν δέκα φύλλα εργασίας (υπάρχουν στον παρόντα προγραμματισμό) τα οποία θα συμπληρώνονται από τους μαθητές κατά τη διάρκεια των ομαδικών δραστηριοτήτων του προγράμματος και θα αφορούν τα δελτία ειδήσεων, τις διαφημίσεις και τα παιδικά προγράμματα.

✓ Οι μαθητές θα ενημερωθούν για τα σήματα καταλληλότητας και θα προβάλουμε περιπτώσεις που αυτά παραβιάζονται.

Στις δραστηριότητες που θα πραγματοποιηθούν στην τάξη θα χρησιμοποιηθεί το θεατρικό παιχνίδι, η παντομίμα, η ζωγραφική, η μουσική κλπ. και πολλές αυτές θα συνδεθούν με άλλα γνωστικά αντικείμενα του ωρολόγιου προγράμματος. Ακολουθούν κάποιες από τις δραστηριότητες αυτές:

- Τα παιδιά αντιγράφουν τις διαφημίσεις
- Τα σλόγκαν των διαφημίσεων
- Επιλέγοντας τον καλύτερο δημοσιογράφο
- Καλοί και κακοί τηλεοπτικοί ήρωες
- Τα αγαπημένα μου ... της τηλεόρασης.
- Τηλεόραση: λογική ή συναίσθημα;
- Ο καλύτερος διαφημιστής
- Τι κρύβουν οι εικόνες;
- Εκπαιδεύοντας έναν μελλοντικό εκφωνητή...
- Πόσο με επηρεάζει η τηλεόραση;
- Γίνωμαι δημοσιογράφος.
- Τι αισθάνομαι για την τηλεόραση.
- Το ημερολόγιο της τηλεθέασης.
- Φτιάχνω αφίσα και σύνθημα για την τηλεόραση.
- Διόρθωσε ό,τι δεν σου αρέσει στην τηλεόραση.
- Τι θα μπορούσα να κάνω αν η τηλεόραση ήταν κλειστή;
- Διαφορετικές απόψεις για την τηλεόραση.
- Οι φόβοι μου και η τηλεόραση.
- Ένα συνέδριο για την τηλεόραση.
- Τα παιδικά προγράμματα.
- Η αναγνωρισιμότητα των προσώπων της τηλεόρασης
- Τα πρόσωπα των δελτίων ειδήσεων
- Ομοιότητες μεταξύ των δελτίων ειδήσεων
- Τηλεόραση και εφημερίδες
- Τα σημαντικά γεγονότα της χρονιάς.
- Οι ήχοι της τηλεόρασης.
- Τα κάλα των δελτίων ειδήσεων
- Επικίνδυνες διαφημίσεις.
- Η γλώσσα της τηλεόρασης.
- Μαρία... η άσχημη.
- Η έρευνά μας.
- Τηλεόραση και διατροφή.
- Σήματα καταλληλότητας.
- Το πρόγραμμα ενός ιδανικού σταθμού.
- Τα κλισέ των δημοσιογράφων.
- Πόσο καλός τηλεθεατής είσαι;
- Ποιο επάγγελμα θα ακολουθήσω όταν μεγαλώσω;
- Οι τηλεοπτικές συνήθειες της οικογένειάς μου.
- Ο τηλεοπτικός σταθμός του σχολείου μου.
- Διεθνείς ειδήσεις.
- Τα θετικά της τηλεόρασης.
- Σκάλα αισθημάτων.
- Η διαφορετικότητα στην τηλεόραση.
- Από άλλη οπτική γωνία.
- Οι τηλεοπτικοί καυγάδες.

- Ο δημιουργικός διαφημιστής.
- Η ιστορία της τηλεόρασης.
- Η ιστορία της διαφήμισης.
- Ποιους επηρεάζουν περισσότερο οι διαφημίσεις, κλπ.

ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΆΛΛΑ ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Όλα τα γνωστικά αντικείμενα του αναλυτικού προγράμματος προσφέρουν ευκαιρίες ώστε να πραγματοποιήσω δραστηριότητες του παρόντος προγράμματος. Άλλωστε τα καινούργια σχολικά εγχειρίδια προβλέπουν έναν αριθμό διδακτικών ωρών που μπορούν να αφιερωθούν σε διαθεματικές δραστηριότητες και συνθετικές εργασίες. Χαρακτηριστικά είναι τα παραδείγματα:

1. Στις ενότητες της **Γλώσσας** που αναφέρονται στην τηλεόραση και τη διαφήμιση, για παράδειγμα:
 - Γλώσσα Ε΄ τάξης (15^η ενότητα, Τηλεόραση)
 Στο Γλωσσικό μάθημα μπορούν να πραγματοποιηθούν και κάποιες δραστηριότητες του προγράμματος που περιλαμβάνουν τη συγγραφή για παράδειγμα των κειμένων ενός δελτίου ειδήσεων ή του storyboard μιας διαφήμισης.
2. Στα **Μαθηματικά**
 - Ποσοστά
 - μέσος όρος
 - αφαιρέσεις συμμιγών αριθμών (για παράδειγμα δίνουμε τώρα ένα ραβδί μιας τηλεοπτικής εκπομπής και φραγή λήξης και βρίσκουμε χρονική διάρκεια)
3. Στην **Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή** (Φόλος κράτους, Υπουργείο Τύπου, Εθνικό Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο, Σύνταγμα, Δικαιώματα)
4. Στη **Γεωγραφία** (Καιρός και κλίμα, για τη δραστηριότητα Δελτίο καιρού)
5. Στα **Τεχνικά** και την **Αισθητική Αγωγή** (π.χ. για το κολλάζ, την κατασκευή των Σημάτων καταλληλότητας κλπ)
6. Στα **Φυσικά** (λειτουργία συσκευής τηλεόρασης, κεραίες, ηλεκτρομαγνητικά κύματα κλπ)

Για παράδειγμα στα Φυσικά της Ε΄ τάξης στην ενότητα «Ηλεκτρισμός» μπορούμε να πάρουμε αφορμές από το Βιβλίο του μαθητή (σελ. 68) που αναφέρεται σε ηλεκτρικές συσκευές και στην ιστορία τους
7. Στην **Ιστορία** (μεγάλες εφευρέσεις, ιστορία τηλεόρασης)
8. Στα **Θρησκευτικά** (για παράδειγμα στα Θρησκευτικά της Ε΄ τάξης στο κεφάλαιο 1.4. «Αγώνας με τη δύναμη της αγάπης» μπορούμε με αφορμή το κείμενο για τον Τηλεμαραθώνιο της Unicef να μιλήσουμε για τα θετικά της τηλεόρασης)

